

Dobrý den,

Komentář jsem vepisoval přímo do textu, mimo to, výhrady k prvnímu úkolu máte stručně zformulovány na začátku.

Shrnutí k 1. části:

Přeformulovat teoretickou hypotézu, jako variaci na vaši výzkumnou otázku.

Předělat operacionalizaci podle schématu: 1. pojmová analýza – 2. indikátory – 3. praktická hypotéza, s tím, že pojmovou analýzu rozšíříte o analýzu „míry sociální kontroly“ až na úroveň konkrétního indikátoru, kterým nahradíte „intenzitu sociální interakce“ a indikátory doplníte o indikátor pro „charakter susedství“ (může být i typ zástavby a není třeba definovat co je sídliště, ale spíše velice krátce zdůvodnit jak souvisí typ zástavby a charakter susedství, jak jste k tomu došli, nejlépe jako k jedné z možných dimenzí). Pro formulaci praktické hypotézy pak použijete oba dva takto získané indikátory.

Předmět výzkumu: Míra sociální kontroly v susedství a charakter tohoto susedství.

Výzkumná otázka: Jaká je souvislost mezi charakterem susedství a mírou sociální kontroly v tomto susedství?

Teoretická hypotéza: Míra sociální kontroly na sídlišti činžovních domů se liší od míry sociální kontroly ve vilové čtvrti.

Při formulování teoretické hypotézy by nemělo oproti výzkumné otázce docházet k žádným dalším operacionalizacím základních teoretických konceptů, tj. „sociální kontrola“ a „charakter susedství“. Vy už v teoretické hypotéze pracujete s indikátory

charakteru susedství. Je třeba operacionalizovat nejen „sociální kontrolu“, ale i „charakter susedství“, vaše teoretická hypotéza sice nevypadá oproti výzkumné otázce banálně (ale to by byla vada spíše estetická), zato už používá operacionalizaci jednoho klíčového konceptu („charakter susedství“) bez toho, že byste tuto operacionalizaci předtím někde rozvedli.

Používáte vlastně (v obou úkolech) obrácený postup operacionalizace. V dalším postupu jste měli napřed upřesnit pojmy: co je sociální kontrola, co je susedství (máte), co je sociální kontrola v susedství, co je charakter susedství. Spíše než na definici susedství se zaměřte na ten „charakter“, jaké dimenze, vlastnosti jsou pro něj důležité. (Vůbec není samozřejmé, že je to typ zástavby, i když je legitimní se pro typ zástavby jako indikátor charakteru susedství rozhodnout, ale je třeba krátce (jednou větou) zdůvodnit proč by „specifický druh interakce a vzájemných vztahů“ měl být zastupován typem zástavby spíše než něčím jiným, třeba stářím zástavby, velikostí sídla, indexem územní deprivace, počtem bytů na patře, ... mimochodem, vaše definice susedství spíše napovídá jako indikátor nějaké jednání lidí. Až po operacionalizaci a nalezení dvou indikátorů jste měli formulovat pracovní hypotézu, která bude mluvit o vztahu indikátorů, tj měřitelných vlastností. Praktická hypotéza už nebude mluvit o „míře sociální kontroly“, ale jiným jazykem o jejím indikátoru.

Vy jste si jako indikátor „míry sociální kontroly“ zvolili „intenzitu sociální interakce“, to je potřeba za prvé opět krátce zdůvodnit v pojmové analýze, tj. zamyslet se jakými způsoby může být sociální kontrola vykonávána, jaké má složky jako proces, tj. podmínky, průběh a výsledky a co si z toho vy vyberete a proč. Za druhé „intenzita sociální interakce“ je dosti vágní a široký pojem teoretického jazyka (jde o místní sdružení drben, vzájemné návštěvy,

společné pikniky, počet lidí, které znám jménem, častá přepadení nočních chodců, nebo něco ze sociometrie...?), který je potřeba dále operacionalizovat a upřesnit v jazyce proměnných na úroveň jednoho konkrétního indikátoru (intenzita obecně může být měřena jako frekvence, počet nebo délka trvání).

Praktická hypotéza: Míra sociální kontroly na sídlišti činžovních domů je menší než míra sociální kontroly ve vilové čtvrti.

Indikátor: intenzita sociální interakce

Pojmy:

Sousedství: Soubor osob, které na základě trvalejšího bydlení v těsné blízkosti udržují specifický druh sociální interakce a vzájemných vztahů, jejichž forma a obsah jsou do značné míry určeny kulturním vzorem „dobrého souseda“.

Sídliště činžovních domů: Komplex několikaposchodových (většinou řadových) domů s nájemními byty.

Vilová čtvrť: Část velkého města s výstavnějšími obytnými domy, zpravidla v zahradě.

Druhý úkol:

Téma výzkumu bývá obvykle ještě obecnější než máte vy, třeba i jen „Škola a rodina“ nebo „Výkony školní mládeže“, ale může být hned zpočátku takhle zúženo jak máte vy. Zásadní problém je, že podobně jako v úkolu č. 1 jste si nevšimli, že máte dva teoretické koncepty a tudíž, že je potřeba dojít skrze dvě operacionalizace ke dvěma indikátorům, i koncept, který povede k nezávisle proměnné musí mít svůj indikátor, při operacionalizaci nic není samozřejmé. „Školní prospěch“ je bohužel koncept takové nějaké střední úrovně, až lze pochybovat, že je to teoretický koncept, protože je to ve školní praxi vlastně míra, která má ze své povahy vypovídat o něčem dalším. To je vidět i z vaší definice, takovou definici byste mohli použít třeba k tomu, abyste ukázali, že školní prospěch je dimenzí „výchovně

vzdělávací práce“ (nadřazený teoretický pojem ke školnímu prospěchu), ale indikátory školního prospěchu v ní nenajdete. Pro operacionalizaci potřebujete definici jinou, ne takovou která vede k nadřazeným pojmům, ale takovou, která vede k pojmům podřazeným.

Pokud „školní prospěch“ používáte jako teoretický pojem a chcete splnit úkol podle zadání, tak se přeci jen zamyslete zcela jednoduše a prakticky co je indikátorem školního prospěchu?

Návrh opravy přímo do textu:

Předmět výzkumu: Školní prospěch a struktura rodiny.

Výzkumná otázka: Ovlivňuje struktura rodiny školní prospěch dítěte?

Teoretická hypotéza: Školní prospěch dětí souvisí se strukturou jejich rodiny. Závisejí z neúplných rodin se liší od školního prospěchu dětí z úplných rodin.

Praktická hypotéza: Děti z neúplných rodin mají horší školní prospěch než děti z úplných rodin.

Indikátor: studijní výsledky

Pojmy:

Co je pro vás „rodina“?

Co je pro vás základní „struktura“ takto definované rodiny?

Neúplná rodina: Rodina redukovaná rozvodem nebo smrtí otce, matky, obou rodičů, nebo tvořená svobodnou matkou (svobodným otcem) a dítětem.

Úplná rodina: Rodina, jejíž struktura je dána otcem (otci), matkou (matkami) a nejméně jedním dítětem.

Školní prospěch: tj. asi známky, popřípadě z čeho a kdy Systematicky prováděné, vědecky založené a plánované formy hodnocení výsledků výchovně vzdělávací práce jednotlivých žáků

podle požadavků společnosti. Vedle učebního výkonu odráží školní prospěch rovněž i určité úsilí žáka, podmínky učení, ale i postavení žáka ve třídě, výchovně vzdělávací práci učitele apod.

Dva indikátory, pro každý teoretický koncept jeden
Jedna praktická hypotéza v jazyce indikátorů

**Přepřacujte prosím oba dva úkoly podle mých připomínek.
Druhý jsem prakticky přepřacoval pro názornost za vás, ale to
neznamená, že se toho návrhu musíte striktně držet.
Přepřacované úkoly vyvěste do 3. 5.**

S pozdravem

Kamil Mareš.